

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет психології

Кафедра клінічної та реабілітаційної психології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Клінічна та реабілітаційна психологія»

Спеціальність 053 «Психологія»

Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “01” вересня 2023р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психологія розвитку
Викладач (і)	Кандидат психологічних наук, доцент Іванцев Наталія Ігорівна
Контактний телефон викладача	066 060 25 72
E-mail викладача	nataliya.avantsev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6581
Консультації	Раз на тиждень відповідно до графіка консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія розвитку» є особливості психічного та особистісного розвитку людини на різних етапах онтогенезу. В межах курсу здійснюється вивчення психологічних закономірностей психічного розвитку особистості, специфіки психічного розвитку когнітивної, емоційно-вольової, поведінкової сфер суб'єкта життєтворчості в онтогенезі.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців систематизованих знань, теоретичних знань та практичних умінь стосовно психології особистості та її психічного розвитку, які дозволять їм адекватно та ефективно застосовувати отримані знання у подальшій професійній діяльності та повсякденному житті. Основне завдання навчальної дисципліни полягає у засвоєнні знань студентами про особливості психічного та особистісного розвитку людини на різних етапах онтогенезу, формування вміння аналізувати психологічні аспекти розвитку особистості на різних етапах її життєдіяльності та надавати психологічну допомогу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, клінічної та реабілітаційної психології та професійної підготовки у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів психологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Цінувати та поважати різноманітність та мультикультурність.

ЗК 6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
 ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
 ЗК 11 Здатність до самоосвіти та саморозвитку.
 Спеціальні (фахові, предметні) компетентності):
 СК 1. Здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
 СК 4. Здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну, профілактично-просвітницьку) з використанням науково верифікованих методів та технік.
 СК 5. Організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
 СК 7. Приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
 СК 8. Оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
 СК 9. Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
 СК 10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин д.ф.н. / з.ф.н.
лекції	12 год. / 6 год.
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18 год. / 4 год.
самостійна робота	60 год. / 80 год.

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	053 Психологія	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год. д.ф.н. / з.ф.н.		
	лекції	заняття	сам. роб

Тема 1. Вступ до дисципліни «Психологія розвитку». Теоретичні аспекти психології розвитку.	2 год. /	2год.	5 год./ 10 год.
Тема 2. Психологія розвитку людини в ранньому віці.	-	2год.	10 год./ 15 год.
Тема 3. Психологія розвитку людини в підлітковому віці.	2год.	2год.	5 год. / 10 год.
Тема 4. Психологія розвитку людини в юнацькому віці.	2год.	2год.	10 год./ 10 год.
Тема 5. Психологія людини в період ранньої дорослості (молодості).	2год.	2год.	10 год./ 10 год.
Тема 6. Психологічні особливості розвитку людини у період зрілості (акме).	2год.	4год.	10 год./ 10 год.
Тема 7. Психологічні особливості періоду пізньої зрілості (геронтогенез)	2год.	4 год.	10 год./ 15 год.
ЗАГ.:	12 год. / 6 год.	18 год. / 4 год.	60 год. / 80 год.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Лекції (поточне тестування)	35 б.
	Семінарсько-практичне заняття (усна відповідь)	15 б.
	Самостійна робота (КСР)	5 б.
	ІНДЗ: доповідь/есе (за вибором)	10 б.
	Контрольна робота	10 б.
	Залік (підсумкове тестування)	25 б.
	Максимальна кількість балів	100 б.
Критерії оцінювання знань студентів:		
В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни «Психологія розвитку» закладено такі критерії:		
1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;		

2) адекватність знань – їх правильність, відповідність засадничим основам курсу;

3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації з навчальної дисципліни та вміння вербалізувати його;

4) вміння творчо мислити, інтерпретувати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт») діяльності.

Засоби оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

1. Робота на лекціях. Під час лекції студент не тільки слухає і фіксує

лекційний матеріал, а ще й активно його реконструює. Для повного засвоєння лекційного матеріалу, студентові необхідно виконати ряд завдань: виписати визначення термінів (для термінологічного словника), доповнити перелік класифікації, привести приклад (відповідну ситуацію) тощо. Ці завдання студент може виконати в аудиторних або домашніх умовах. Виконання їх перевіряється викладачем на семінарському занятті, присвяченому тій чи іншій темі навчальної дисципліни.

2. Робота на семінарському занятті.

Усна відповідь на семінарському занятті (1 оцінка). Відповідь передбачає чіткий, аргументований, розгорнутий виклад студентом одного з питань плану семінарського заняття, винесеного до обговорення. При цьому недопустиме дослівне зачитування матеріалу та використання ксерокопій. Студент повинен бути готовий відповісти на будь-які запитання семінарського заняття.

Критерії оцінювання усної відповіді:

В основу системи оцінювання знань, умінь і навичок студентів закладено такі критерії: повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни; усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння його вербалізувати; рівень сформованості умінь та навичок, здатність застосовувати здобуті знання на практиці; вміння виявляти творчий підхід у вирішенні теоретичних і практичних задач.

Шкала оцінювання (у 5-ти бальній системі):

5 балів «відмінно» - ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем, які розглядаються на семінарському занятті. Знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

4 бали - «добре» - ставиться за наявність у студента знань щодо більшості питань, які розглядаються на семінарському

занятті. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

3 бали «задовільно» - ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з теми семінару, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

1-2 бали «незадовільно» - ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з теми семінарського заняття, або ж за наявність часткових знань, які він нечітко розуміє і неправильно трактує.

Тестування на семінарському занятті (поточне тестування як допоміжний результат) (1 оцінка). Підготовка до поточного контролю полягає у повторенні теоретичного матеріалу до теми семінарського заняття, відтворенні необхідних умінь та навичок і самоконтролю їх результативності. Тестування здійснюється на основі складених викладачем тестових завдань до лекційних тем курсу. Для цього передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки тестового контролю (у 5-ти бальній системі):

«відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; **«добре»** - студент дав не менше 70% правильних відповідей; **«задовільно»** - студент дав не менше 50% правильних відповідей; **«незадовільно»** - студент дав менше 50% правильних відповідей.

3. Самостійна робота. Контроль самостійної роботи проводиться шляхом перевірки виконаних завдань. Даний вид роботи передбачає виконання окремих завдань, які підлягають спеціальному контролю та оцінюванню, роблячи певний внесок у сумарну кількість балів, отриманих студентом за вивчення навчального предмету. До таких форм належать: підготовка до КСР та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Підготовка студентів до КСР полягає у самостійному вивченні матеріалу до окремих тем курсу, відтворенні необхідних умінь та навичок і самоконтролю їх результативності. Для контролю передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки тестового контролю:

«відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; **«добре»** - студент дав не менше 70% правильних відповідей; **«задовільно»** - студент дав не менше 50% правильних відповідей; **«незадовільно»** - студент дав менше 50% правильних відповідей.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (**доповідь/есе за вибором студента**) є формою самостійної роботи, що передбачає більш активну пошуково-творчу діяльність студентів. Це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. ІНДЗ – проблемні питання, які потребують не тільки опанування нової інформації, а й використання її для вирішення конкретних проблем. Виконання ІНДЗ є обов'язковим, а отже студент не зможе отримати найвищу оцінку без виконання цього завдання. Індивідуальні завдання не входять до тижневого аудиторного навантаження студентів. Тема ІНДЗ узгоджується з викладачем. Термін здачі для денної форми навчання – по завершенню останнього семінарського заняття. Для заочної форми навчання – за 10 днів до початку сесії. Якість виконання його контролюється окремо та оцінюється у відповідності до розподілу балів. Для оцінювання якості виконання ІНДЗ використовуються 10 критеріїв. Максимальна кількість балів за виконання ІНДЗ – 10 балів.

Критерії оцінювання якості виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ):

Елементи роботи	Критерії оцінювання	Кількість балів
Вступ	1.Розкриття актуальності та практичного значення проблеми питання (завдання)	1б.
Основна частина	2.Відповідність змісту роботи запитанню (завданню), повнота його розкриття. 3.Використання необхідного науковотеоретичного термінологічного апарату 4. Наведення певних прикладів або порівнянь, необхідних для розкриття питання (завдання) 5. Самостійність виконання. 6.Логічність та лаконічність викладення матеріалу	5б.
Висновки	7.Наявність сформульованих висновків, які відповідають поставленому питанню (завданню) 8.Обґрунтованість та практична	2 б.

	спрямованість висновків		
Література	9. Доцільність використання джерел та посилання на них у відповідності до вимог. 10. Наявність сучасних (за останні 5 років) наукових статей, щодо проблематики завдання.	2 б.	
Всього		10 б.	

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	10-9	відмінно
Достатній	8-7	добре
Середній	6-5	задовільно
Низький	2-1	незадовільно

Критерії оцінки письмового повідомлення (ІНДЗ):

9-10 балів (відмінно): тема письмового повідомлення актуальна та відзначається практичною значущістю; у роботі здійснено критичний огляд визначень різними авторами, наведених в різних джерелах; матеріал роботи добре структурований, логічно викладений; роботу оформлено з дотриманням встановлених правил; студент демонструє здатність робити у письмовому повідомленні логічні висновки та узагальнення; проявляє здатність висловлювати та аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання.

7-8 балів (добре): тема письмового повідомлення актуальна; у роботі здійснено аналіз основних аспектів проблеми; використано джерела, які дають змогу розкрити теоретичні й прикладні аспекти теми; матеріал письмового повідомлення загалом структурований, логічно викладений; оформлення роботи в цілому відповідає встановленим правилам; студент послідовно, обґрунтовано та теоретично правильно викладає матеріал; демонструє здатність робити логічні висновки та узагальнення; але не в повній мірі може аргументувати власне ставлення до альтернативних поглядів на певне питання; недостатньо використовує фактичні та статистичні дані.

5-6 балів (задовільно): тема письмового повідомлення не є актуальною; у роботі здійснено поверхневий аналіз основних аспектів проблеми; використані джерела не дають можливості повністю розкрити проблему; письмове повідомлення містить зайвий матеріал, що не відповідає змісту теми і свідчить про

нездатність студента зрозуміти її зміст; робота в цілому оформлена згідно з правилами, але є суттєві недоліки.

3-4 балів (незадовільно): завдання виконане частково; студент не висвітлює дискусійну тему або висвітлює її неправильно; текст письмового повідомлення є повністю ідентичним тексту підручника чи конспекту або повністю ідентичним письмового повідомленню іншого студента на таку ж тему.

1-2 бали (незадовільно): завдання практично не виконано, складається з окремих малозмістовних тез, які за своїм змістом не відображають суті теми наукового повідомлення; робота не оформлена, здана не вчасно чи відсутня.

0 балів – завдання відсутнє.

Перед написанням письмової роботи у форматі проблемних питань студенти отримують перелік тем і питань, які виносяться на письмову роботу та посилання на навчально-методичну та наукову літературу із завчасно заданої теми для самостійної підготовки.

4. *Контрольна робота.* Перед написанням письмової (контрольної) роботи студенти отримують перелік питань до тем, які виносяться на контрольну роботу та посилання на навчально-методичну та наукову літературу для підготовки. Виконується цей вид роботи в межах аудиторного заняття (для студентів денної форми навчання, для заочної форми термін написання – за 10 днів до початку сесії). У контрольній роботі студент повинен представити розуміння даної теми, розкрити зміст поставлених питань. Виконання контрольної роботи передбачає письмові відповіді на 2 теоретичні питання (8 б.) і одне практичне завдання (2б.) за відповідним варіантом контрольної роботи.

Критерії оцінки контрольної роботи:

10-9 балів «відмінно» - студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час відповідей на контрольні запитання, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань.

7-8 балів «добре» - студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час письмових відповідей на контрольні запитання, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.

5-6 балів «задовільно» - студент загалом володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час письмових відповідей на контрольні запитання, але без глибокого

	<p>всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.</p> <p>1-4 бали «незадовільно» - частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час письмових відповідей на контрольні запитання, допускаючи при цьому суттєві помилки.</p> <p>5. Підсумкове тестування (залік). Тестування здійснюється на основі складених викладачем <i>тестових завдань</i> до всього курсу. Для цього передбачені тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих.</p> <p>Критерії оцінки підсумкового контролю:</p> <p>«відмінно» - студент дав не менше 90% правильних відповідей; «добре» - студент дав не менше 70% правильних відповідей; «задовільно» - студент дав не менше 50% правильних відповідей; «незадовільно» - студент дав менше 50% правильних відповідей.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Концептуально конкретне висвітлення питань, базоване на науково-теоретичних та практичних дослідженнях.</p>
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Семінарське заняття 1. Тема: Психологія розвитку як наука. 1. Предмет психології розвитку як науки. 2. Методологічні принципи. 3. Методи психології розвитку. Завдання: 1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту. 2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання. Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80810</p> <p>Семінарське заняття 2. Тема: Загальні закономірності психічного розвитку особистості. 1. Загальна характеристика процесу розвитку. 2. Різні концепції пояснення джерел психічного розвитку. 3. Основні чинники та рушійні сили психічного розвитку. 4. Закономірності психічного розвитку особистості. 5. Періодизації вікового розвитку. Завдання: 1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту. 2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання. Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80812</p> <p>Семінарське заняття 3.</p>

Тема: Психологічні особливості розвитку дитини до вступу в школу.

- 1.Пренатальний період розвитку дитини.
- 2.Психічний розвиток дитини першого року життя.
3. Психічний розвиток дитини в період раннього дитинства (1-3 роки).
4. Психічний розвиток дитини дошкільного віку (3 – 6/7 років).

Завдання:

- 1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.
- 2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023.

<https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80813>

Семінарське заняття 4.

Тема: Психологічні особливості розвитку молодшого школяра (6/7 – 9 років).

- 1.Готовність до шкільного навчання.
2. Криза 7 років.
3. Соціальна ситуація розвитку молодшого школяра.
4. Провідна діяльність та центральні новоутворення періоду.

Завдання:

- 1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.
- 2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023.

<https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80814>

Семінарське заняття 5.

Тема: Психологічні особливості розвитку підлітків (11 – 15 років).

- 1.Анатомо-фізіологічні особливості розвитку підлітків..
2. Криза пубертатного періоду розвитку.
3. Соціальна ситуація розвитку у підлітковому віці.
4. Проблема визначення провідної діяльності підліткового періоду.
- 5.Центральні новоутворення підліткового періоду розвитку.
6. Девіантна поведінка у підлітковому віці.

Завдання:

- 1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.
- 2.Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023.

<https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80815>

Семінарське заняття 6.

Тема: Психологічні особливості розвитку у період ранньої юності

(15 – 17/18 років)

1. Криза ідентичності як нормативна криза юності.
2. Соціальна ситуація розвитку у ранньому юнацькому віці.
3. Учбово-професійна діяльність як провідна діяльність юнацького періоду.
4. Центральні новоутворення періоду ранньої юності.
5. Юнацька субкультура та її характеристики.

Завдання:

1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.
2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023.

<https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80816>

Семінарське заняття 7.

Тема: Психологія ранньої дорослості (від 20 до 40 років)

1. Особливості розвитку в період дорослості. Загальна характеристика ранньої дорослості.
2. Особливості психофізіологічного розвитку в період ранньої дорослості.
3. Особливості інтелектуальної діяльності в період ранньої дорослості.
4. Особливості емоційної сфери в період ранньої дорослості.
5. Психосоціальний розвиток у ранньому дорослому віці.

Завдання:

1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.
2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023.

<https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80851>

Семінарське заняття 8.

Тема: Психологія середнього дорослого віку (від 40 до 60 років).

1. Загальна характеристика середнього дорослого віку
2. Психофізіологічний розвиток у період середньої дорослості.
3. Психосоціальний розвиток у період середньої дорослості.
4. Особливості професійної спрямованості в період середньої дорослості.

Завдання:

1. Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту.
2. Експрес-тести, запитання для самоконтролю, практичні завдання.

Електронний ресурс до теми та завдання на платформі d-learn 2023.

<https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/resource/view/80851>

Семінарське заняття 9.

	<p>Тема: Психологія пізньої дорослості (від 60 років).</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика пізньої дорослості (старості). 2. Теорії старіння і старості. 3. Особливості психофізіологічного розвитку у період пізньої дорослості. 4. Вікові зміни особистості у старості. 5. Психосоціальний розвиток у пізній дорослості. 6. Психологічні проблеми смерті. 7. Кризи дорослого віку. <p>Завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Опрацювати запропоновану літературу та систематизувати зміст теми у вигляді конспекту. 2.Підготуватись до контрольної роботи. <p>Електронний ресурс до теми та завдання до контрольної роботи на платформі d-learn 2023. https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/6581</p>																							
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Умови допуску до підсумкового контролю (заліку) передбачають виконання студентом усіх запланованих освітньою програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Пропущенні практичні заняття відпрацьовуються. Усі роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій згідно розкладу.</p>																							
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю - залік. Підсумковий контроль у формі заліку здійснюється на основі зарахування всіх виконаних студентами завдань протягом семестру. Для цього отримані бали сумуються, а їх кількість не повинна бути меншою за 50 балів для успішного зарахування заліку.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" data-bbox="528 1323 1453 1839"> <thead> <tr> <th data-bbox="528 1323 740 1473">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th data-bbox="740 1323 852 1473">Оцінка ECTS</th> <th data-bbox="852 1323 1453 1391">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="3" data-bbox="852 1391 1453 1473" style="text-align: center;">Для заліку</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1473 740 1514">100-90</td> <td data-bbox="740 1473 852 1514">A</td> <td data-bbox="852 1473 1453 1659" rowspan="5" style="text-align: center;">зараховано</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1514 740 1554">89-80</td> <td data-bbox="740 1514 852 1554">B</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1554 740 1594">79-70</td> <td data-bbox="740 1554 852 1594">C</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1594 740 1635">69-60</td> <td data-bbox="740 1594 852 1635">D</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1635 740 1675">59-50</td> <td data-bbox="740 1635 852 1675">E</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1675 740 1738">49-25</td> <td data-bbox="740 1675 852 1738">FX</td> <td data-bbox="852 1675 1453 1738" style="text-align: center;">не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td data-bbox="528 1738 740 1839">25-0</td> <td data-bbox="740 1738 852 1839">F</td> <td data-bbox="852 1738 1453 1839" style="text-align: center;">не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Для заліку			100-90	A	зараховано	89-80	B	79-70	C	69-60	D	59-50	E	49-25	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	25-0	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою																						
Для заліку																								
100-90	A	зараховано																						
89-80	B																							
79-70	C																							
69-60	D																							
59-50	E																							
49-25	FX	не зараховано з можливістю повторного складання																						
25-0	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни																						

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність

Вступаючи на цей курс, студенти повинні дотримуватися норм поведінки, прописаних у

Положенні про академічну доброчесність у Прикарпатському національному університеті ім. В. Стефаника

Положення 1

➤ [Положення про запобігання академічному плагиату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагиату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFir0uT8)

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагиату-у-ДВНЗ-Прикарпатський-національний-університет-імені-Василя-Стефаника.pdf?fbclid=IwAR2OZ7ieedYbWar3YLAu5arEPfHIWJvA8ahWmpLODcN6M2XRt7GPFir0uT8>

Положення 2

➤ [Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»](https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf)

<https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/Кодекс.FR12.pdf>.

Пропуски занять (відпрацювання)

Відвідування лекцій та практичних занять з курсу є обов'язковим, воно забезпечує краще розуміння матеріалу, дає можливість простежити зв'язок між теоретичною інформацією та її прикладним аспектом, сформувати систему знань та ґрунтовно підготуватись до заліку. Відтермінування здачі завдань самостійної роботи, практичних занять у випадках хвороби чи якоїсь іншої вагомої для студента причини може бути дозволене за умови надання необхідної документації (довідки і т.д.)

За умови відсутності студента (-ки) на заняттях або ж невчасного виконання завдань студенту пропонується у визначений викладачем день і час (відповідно до розкладу) відпрацювати пропущені аудиторні заняття.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Студенти, які вивчають дисципліну «Психологія розвитку» зобов'язані відпрацювати заняття, ліквідувати невиконаний обсяг завдань до курсу.

Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, виконують всі завдання згідно вимог.

Виконання завдань пізніше встановленого терміну

Роботи повинні бути виконані й представлені студентом у встановлений час консультацій або протягом тижня КСР, при цьому не пізніше ніж за 1 тиждень до завершення вивчення навчального курсу групою. Студенти, які не виконали заплановані завдання, тести, ІНДЗ, завдання самостійної та контрольної роботи вчасно, повинні їх виконати, однак оцінка при цьому буде знижена на один бал за виконане завдання. У випадку незадовільного виконання завдань, виявів недобропорядної поведінки, академічної недоброчесності (списування), викладач пропонує студентові (-ці) повторно виконати необхідний вид роботи, а пред'явлені студентом завдання не зараховуються.

Невідповідна поведінка під час занять

Неприйнятним для студентів Університету є: порушення норм моралі, що включає негідну поведінку; запізнення або пропуски навчальних занять чи без поважної на то причини; вчинення дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу; порушення академічної доброчесності; недопустимо користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача).

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти здійснюється згідно Положення

8. Рекомендована література

1. Александров Ю. В. Психологія розвитку: навч. посібник. Харків, 2015. 336 с.
2. Варбан Є.О. Життєва криза: поняття, концепції та прояви. Збірник наукових праць Кам'янець Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України / За ред. С.Д. Максименка (відповідальний редактор); Л.А. Онуфрієвої (відповідальний секретар). Вип.10. Кам'янець Подільський: Аксиома, 2010. С. 120-133.
3. Варій М.Й. Загальна психологія. Підручник. 2-ге видан., випр. і доп. Київ: «Центр учбової літератури», 2007. 968 с.
4. Вікова психологія : навч.посіб. / О.П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. Київ : ЦУЛ, 2012. 384 с.
5. Дзюба Т. М., Коваленко О. Г. Д Психологія дорослості з основами геронтопсихології. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.М. Дзюба, О.Г. Коваленко; за ред. проф. В. Ф. Моргуна. Полтава, 2013. 172 с.
6. Крайніков Є.В. Психологія розвитку. Словник-довідник. К.: Арістей, 2004. 280 с.
7. Кутішенко В. П., Ставицька С. О.Психологія розвитку та вікова психологія: практикум. Навчальне видання. Київ «Каравела. 2009. 446 с.
8. Павелків Р. В., Цигипало О. П. Дитяча психологія: навч. посіб. для самост. роботи студ. Київ : Академвидав, 2011. 373 с.
9. Поліщук В. М. Вікова та педагогічна психологія. Суми, 2007. 330 с
10. Психологія розвитку особистості у підлітковому та ранньому юнацькому віці. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [Н.О. Гончарова, Ю.Л. Горбенко, Ю.І. Калюжна, В.А. Лавріненко, М.М. Мельничук, О.Г. Мирошник, Н.М. Мишко, В.Ф. Моргун, Л.Г. Перетяцько, М.М. Рева, К.В. Седих, М.М. Тесленко, І.Г. Тітов, Т.Є. Тітова, А.С. Харченко, Н.О. Чайкіна, Т.А. Яновська] ; за ред. К.В. Седих. Полтава : Астроя, 2018. 342 с.
11. Савчин М.В. Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. Київ: Академвидав, 2005. 360 с.
12. Самошкіна Л.М. Вікова психологія: навч. наоч. посіб. з мультимедійним курсом. Дніпропетровськ: вид-во ДНЕУ, 2006. 248 с.
13. Токарева Н.М. Основи вікової психології : навчально-методичний посібник / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. Кривий Ріг, 2013. 283 с
14. Фельдман Ю.І. Психологія особистості у період молодості. Вісник ХНПУ імені Г.С. Сковороди. Психологія. Випуск 56. 2017. С.222-232
15. Шевченко Н.О. Особистість молодшого школяра. Київ: Главник, 2008. 128с.
16. Щотка О. П. Вікова психологія дорослої людини : навч. посіб. Ніжин, держ. пед. ун-т ім. М. Гоголя. Ніжин : РВВ НДПУ ім. М. Гоголя, 2001. 194 с.